

ARAŞTIRMA

HEMŞİRELİK YÜKSEKOKULU MEZUNLARININ OKULLARI VE MESLEKLERİ İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİ VE MEZUNİYET SONRASI PROFİLLERİ*

Sebahat GÖZÜM** Fatma GÜDÜCÜ TÜFEKÇİ*** Cantürk ÇAPIK****

Alınış Tarihi: 29.10.2012

Kabul Tarihi: 08.01.2014

ÖZET

Amaç: Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu mezunlarının okulları, meslekleri ile ilgili görüşlerini incelemek, mezuniyet sonrası profillerini değerlendirmek ve Fakültemizin stratejik planlarını geliştirme çalışmalarına veri tabanı oluşturmak amacıyla yapılmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı olarak, Mart 2007-Mart 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilen araştırmada, mezunların (1989-2006) ikamet adresleri, çalıştıkları tüm kamu ve özel kuruluşlar uygulama alanını oluşturmuştur. Belirtilen tarihler arasındaki Atatürk Üniversitesi HYO lisans programını bitiren 301 (%25.1) mezun ile çalışılmıştır. Sonuçlar yüzdelik dağılımlar olarak sunulmuştur. Araştırmada, Etik ilkelere uyulmuştur.

Bulgular: Mezunların %81.0'inin çalıştığı, %84.4'ünün kamu sektöründe görev yaptığı, %50.6'sının sertifika programlarına katıldığı, %12.8'inin yüksek lisans ve %13.2'sinin doktora eğitimi aldığı, %91.4'ünün mesleklerinden memnun oldukları, %74.2'sinin Atatürk ÜniversitesiHYO'dan memnun oldukları, uygulamalı eğitiminden, öğrencilere karşı şeffaflığı ve tarafsızlığından, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerinden memnun olanların oranının %70'in altında olduğu, %77.6'sının, genel olarak, okulu iyi düzeyde değerlendirdiği, %79.7'sinin okulun çağdaşlığını, %79.4'ünün iletişimini, %75.4'ünün eğitimin kalitesini ve %76.1'inin kendini yenilemesini iyi olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir.

Sonuç: Öğrencilerin eğitimleri boyunca liderlik özelliklerinin geliştirilmesi ve motivasyonlarının artırılması, lisansüstü eğitime yönlendirilmeleri, bilimsel programlara katılma alışkanlığının kazandırılması, daha kaliteli bir eğitim için çalışılması, öğrencilerin sosyal hayatlarının önemsenmesi ve etkinliklerinin desteklenmesi, araştırma geliştirme faaliyetlerinin, danışmanlık hizmetlerinin ve öğrenci beklentilerinin sürekli gözden geçirilmesi, güncellenmesi, her yıl mezun memnuniyeti ile birlikte öğrenci memnuniyetinin de ölçülmesi önerilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Hemşire; mezun; profil; görüş.

ABSTRACT

Ataturk University School of Nursing Graduates' Opinions on Their Schools and Professions, and Profiles after Graduation

Purpose: This study was carried out to examine Ataturk University School of Nursing graduates' opinions on their schools and professions, assess profiles after graduation, and create a database for development work of our faculty strategic plans.

Method: Graduates' (1989-2006) home addresses, all public and private organizations established the application area in their work in the study conducted as a descriptive study between March 2007-March 2009. 301 (25.1%) graduates from the Atatürk University HYO undergraduate program between specified dates has created. Results are presented as percentage distributions. The study was based on ethical principles.

Results: It is detected that 81.0% of the graduates works, 84.4% works in the public sector, 50.6% participated in certificate programs, 12.8% and 13.2% have, respectively, master and doctoral degree degree, 91.4% satisfies with their profession, 74.2% satisfies from Atatürk University HYO, below 70% of those satisfies with its practical training, its transparency and impartiality, its social, cultural and sporting activities, 77.6%, in general, evaluated by a good level of school, and the school's modernity, communication, education quality self-renewal was regarded as a good (respectively, %79.7, %79.4, %75.4, %76.1).

Conclusion: It is proposed that the development of leadership qualities and increasing motivation of the students throughout their education, students are guided to graduate education, students to participate in scientific programs habit, working for a better quality of education, careful consideration to students' social lives and activities, the research and development activities, consulting services and student expectations, constantly revised and updated, each year, the measurement of student satisfaction with graduate satisfaction.

Key words: Nurse; graduated; profile; opinion.

*Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından 2007/187 no'lu kararı ve 2007/68 sayılı proje olarak desteklenmiştir.

**Akdeniz Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi (Prof. Dr.) (Proje sürecinde Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu'nda görev yapmaktaydı)

*** Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü (Doç. Dr.) fgtufekci@mynet.com

****Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü (Yrd. Doç. Dr.)

GİRİŞ

Hemşirelik, bir toplum hizmeti olarak eski tarihlerden beri vardır. Hemşirelik, insanları sağlıklı kılmak, rahatlığını sağlamak, hastaya bakmak ve güvende olduğu duygusunu sağlamak isteği ile ortaya çıkan bir meslektir. Hemşireliğin genel amaçları yüzyıllar boyu aynı kalmakla beraber, hemşirelik uygulamalarının kapsamı ve niteliği toplumların değişen gereksinimlerinden etkilenmektedir (Erdemir 1998).

Değişen ve gelişen sağlık sistemi, insanın temel sağlık gereksinimlerini ve bunu karşılama biçimini etkilemektedir (Atalay ve Tel 1999; Özsoy 2000). Bu değişim temel sağlık gereksinimlerini karşılamada önemli bir insan gücü olan hemşirelerden de beklentileri arttırmakta dolayısıyla da dikkatleri hemşirelik eğitimine yönlendirmektedir (Atalay ve Tel 1999).

Bir yükseköğretim kurumunda kalite çalışmaları çerçevesinde yapılan öz değerlendirmede ona veri sağlayacak en önemli kaynak mezunlardır. Mezunların, öğretiminin içeriği ve kalitesine ilişkin görüşleri, öğrendikleri bilgileri uygulama alanına aktarmadaki başarı düzeyi, işe yerleşme oranları, mezuniyet sonrası işe girişte ve mesleğini yaparken öğrenim hayatında eksik kaldığını düşündüğü konulara ilişkin görüşleri, kurumun öz değerlendirmesini yaparken oldukça yararlı ve yönlendiricidir. Belirtildiği gibi, eğitim öğretim kurumlarının kalitesi, mezunlarının mezuniyet sonrası çalışma durumları ve alanları, statüleri, mesleki başarıları, meslekleri hakkındaki görüşleri ile ölçülebilir (Baykal, Sökmen, Korkmaz ve Akgün 2002). Nitekim, mezun görüşlerini değerlendiren çalışmalarda programı yönlendirip, geliştirilecek bilgilere ulaşılmıştır (Baykal, Sökmen, Korkmaz ve Akgün 2002; Hollingsworth, Walton and Hallawell 1994).

Dünyada birçok hemşirelik eğitimi veren okul eğitim başarılarını ölçmek amaçla mezunlarının profillerini belirlemeye çalışmakta ve elde ettikleri veriler doğrultusunda gelecek eğitim programlarını düzenlemektedir (Wheeler, Cross and Anthony 2000; Duffield, Moran, Beutel, Bunt, Thronton, Wills et al. 2001). Ülkemizde, son yıllarda, eğitimde kalite kavramı tartışılan bir konu haline gelmiştir. Bazı üniversitelerin fakülte düzeyinde eğitim kurumunu değerlendirmek için akreditasyon kurumlarından yararlandığı, bazı meslek örgütlerinin de bu konuda girişimlerde bulunduğu bilinmektedir. Ülkemizde, lisans mezunu hemşirelerin profilini belirlemeye

yönelik iki çalışma yapılmıştır. Yiğit, Özcan ve Kanık (2004) Türkiye’de lisans mezunu hemşirelerin profilini, Özsoy, Uysal ve Ergül (2008) Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu mezun profilini incelemişlerdir.

Bu bağlamda, şimdiki adı Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF) olan, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu (HYO) hedeflerine ulaşmada ve hemşirelik mesleğine yükseköğrenim statüsü kazandırmada ülkemizdeki öncü kurumlardan olup, kurulduğu 1982 yılından 2009 yılına kadar sağlık hizmetleri alanına 1500 mezunu ile katkıda bulunmuştur.

Fakültemizin hedefi eğitiminin ve mezunlarının kalitesini sürekli geliştirmektir. Bütün dünyada ve kurumlarda gerekliliği tartışılmaz olan kalite standartlarına ulaşma çabaları AÜSBF için de geçerlidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı ve Tipi

Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının okulları, meslekleri ile ilgili görüşlerini incelemek, mezuniyet sonrası profillerini değerlendirmek ve Fakültemizin stratejik planlarını geliştirme çalışmalarına veri tabanı oluşturmak amacıyla ile tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

Araştırmanın Yeri ve Zamanı

Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının (1989-2006) ikamet adresleri, çalıştığı tüm kamu ve özel kuruluşlar araştırmanın uygulama alanını oluşturmuştur. Araştırma, Mart 2007-Mart 2009 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Atatürk Üniversitesi HYO, liseye dayalı 4 yıllık lisans eğitimi veren bir yüksekokul olarak kurulmuştur. Atatürk Üniversitesi HYO kurulma kararı, Atatürk Üniversitesi’nin 6 Kasım 1970 gün ve 5582 sayılı teklifi ve Başbakanlık Devlet Planlama Müsteşarlığı’nın 04.12.1970 sayılı uygun

görüşleri doğrultusunda alınmıştır. Ancak, 1977 yılına kadar fiilen açılmayan yüksekokula bu tarihten itibaren araştırma görevlisi alımına başlanmıştır. Atatürk Üniversitesi HYO’na 1982-1983 eğitim öğretim yılından itibaren öğrenci alınmaya başlanmış ve 1985-1986 Eğiti-Öğretim yılı sonunda ilk mezunlar verilmiştir. Ayrıca, 1990-2009 yılları arasında lisansüstü ders programları yürütülmüştür. Yükseköğretim 2547 Kanun’un 3. maddesi uyarınca Atatürk Üniversitesi HYO’na sekiz anabilim dalının kurulmasına karar verilmiştir. Yüksekokul lisans, hemşirelikte uzmanlık ve bilimde doktora programlarını yürütmüştür. Öğrenci Seçme ve

Yerleştirme Merkezinin yaptığı sınav ile sayısal puana göre öğrenci alınmıştır. Yüksekokulda 3 profesör, 2 doçent, 14 yardımcı doçent, 1 öğretim görevlisi ve 17 araştırma görevlisi olmak üzere toplam 37 öğretim elemanı görev yapmıştır. Yüksekokulda tek bölüm (hemşirelik) ve 8 anabilim dalı yer almıştır. Anabilim dallarından Hemşirelikte Yönetim Anabilim Dalı dışında, yedisinde yüksek lisans ve doktora eğitimi yapılmıştır. Yüksekokul döneminde yüksek lisans eğitimi tamamlayan öğrencilerimizin sayısı 54, doktora eğitimi tamamlayan öğrencilerimizin sayısı 31'dir.

Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi 25.02.2009 tarihli Bakanlar Kurulu kararı ile kurulmuştur. Atatürk Üniversitesi SBF'nde Hemşirelik, Ebelik ve Beslenme ve Diyetetik Bölümü olmak üzere üç bölüm açılmıştır. Daha sonra Yükseköğretim Kurul Başkanlığı'nın 11.06.2009 gün ve 2631-17186 sayılı kararı ile Hemşirelik Yüksekokulu ve Erzurum Sağlık Yüksekokulu öğrencileri mevcut programlarıyla Atatürk Üniversitesi SBF'ne aktarılmıştır. Hemşirelik Yüksekokulu binası, öğrencilerinin ilgili fakülteye aktarılması ve Yüksekokul'a öğrenci alımının durdurulması nedeniyle Sağlık Bilimleri Fakültesi olarak ad değiştirmiştir. Hemşirelik Yüksekokulu ve Sağlık Yüksekokulu'nun akademik ve idari personeli 02.09.2009 tarihinde Sağlık Bilimleri Fakültesi'ne aktarılmıştır.

Atatürk Üniversitesi SBF, liseye dayalı, 4 yıllık lisans eğitimi vermektedir. Fakülteye öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezinin yaptığı sınav ile Sayısal-2 puanı ile öğrenci alınmaktadır. Fakültede 3 bölüm (Hemşirelik, Ebelik ve Beslenme ve Diyetetik) bulunmaktadır. Hemşirelik Bölümünde 8 Anabilim Dalı mevcut olup, anabilim dallarının hepsinde yüksek lisans ve doktora eğitimi yürütülmektedir. Fakültemizde hemşirelik bölümünde 3 profesör, 13 Doçent, 19 Yardımcı Doçent, 1 Öğretim Görevlisi 22 Araştırma görevlisi, 1 Okutman ve 3 Uzman olmak üzere 62 akademisyen görev yapmaktadır.

ERASMUS programı kapsamında Avrupa'da İsveç, Polonya, Portekiz ve Macaristan'da hemşirelik eğitimi verilen üniversitelerle öğrenci ve öğretim elemanı değişimi için protokol imzalanmış ve 2009-2010 Eğitim-Öğretim yılı güz döneminde lisans programından 1 ve lisansüstü programdan 2 öğrenci Polonya'ya gönderilmiştir.

Fakültemiz ulusal ve uluslararası araştırma faaliyetlerini yürütmenin yanı sıra

bölgenin sağlık sorunlarına çözüm üretecek projeleri de gerçekleştirmektedir. Atatürk Üniversitesi SBF yılda 4 sayı yayınlanan Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi ile bilimsel gelişmeye katkıda bulunmaktadır. Dergi hakemli dergiler sınıfında yer almakta, Tıp Dizini, Türkiye Atıf Dizini, Google Scholar ve DOAJ'da taranmaktadır. Fakültemiz öğretim elemanlarının önderliğinde kurulan Türk Hemşireler Derneği Erzurum Şubesi de hemşireliği daha ileriye götürmek, topluma daha nitelikli hizmet sunulmasını sağlamak için faaliyetlerini sürdürmektedir. Fakültemiz Hemşirelik Bölümü ISO 9001:2000 kalite yönetim belgesine sahiptir.

Fakültemiz öğretim elemanlarının çoğunluğu ulusal hakemli dergilerde olmak üzere 150'nin üzerinde ve SCI, SSCI kapsamındaki dergilerde 100'ün üzerinde makalesi bulunmaktadır. Bugüne kadar üniversitenin bilimsel araştırmalar merkezince 50 proje desteklenmiştir. Ayrıca, öğretim elemanlarının hazırladığı ve yürüttüğü 1 proje Koç vakfı, 3 proje Avrupa Birliği Üreme Sağlığı Programı, 1 proje Avrupa Birliği Yerel Kalkınma Programı ve 1 proje Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma merkezi (TÜBİTAK) tarafından desteklenmiştir.

Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Atatürk Üniversitesi HYO öğrenci işleri arşiv kayıtlardaki adres ve telefon numaralarının eksik ve kişi üzerinden (Bakırcı Ali eliyle gibi) yazılmış olması nedeniyle, araştırmanın evrenini 1989-2006 yılları arasındaki Atatürk Üniversitesi HYO lisans programından mezun olmuş 1200 mezun oluşturmuştur. Araştırmada, adreslerinde bulunamayan veya mezunlara ait farklı nedenlerle ulaşılamayanlar, ayrıca araştırmaya katılmayanlar olduğu için 301 (%25.1) mezun ile çalışılmıştır. Örnekleme yöntemine gidilmemiştir. Araştırmaya katılan ve katılmayanların dağılımı Tablo 1'de verilmiştir.

Mezunlara ulaşmada sıra ile aşağıdaki basamaklar izlenmiştir:

* Atatürk Üniversitesi HYO öğrenci işleri mezun kütüğünden ve yıllıklardan yıllara göre mezun sayısı, bilgilerinin (ad, soyad, telefon, adres, mail vs) alınması,

*Mail adresi olan mezunlara araştırma ve anketin doldurulması konusunda e-maillerin gönderilmesi,

*Erzurum İl Sağlık Müdürlüğü'nden Atatürk Üniversitesi HYO mezunları ve çalışma yerlerinin öğrenilmesi,

*İnternet üzerinden Hemşirelik Yüksekokulu ve Sağlık Yüksekokullarında öğretim elemanı olarak çalışan mezunların saptanması,

*Yüksekokulumuz öğretim üye ve elemanlarının sınıf arkadaşlarına ulaşılması, *Mezunlarımızın anket formunu internet üzerinden doldurmaları için anket formunun bilgisayar ortamına taşınarak Atatürk Üniversitesi HYO web sayfasına eklenmesi, *Anketi dolduran her

Çizelge 1. Araştırmaya katılan ve katılmayı kabul etmeyenlerin dağılımı

mezuna arkadaşlarının telefon ve iş adreslerinin sorulması (Kartopu yöntemi).

*Bu yöntemlerle ulaşılamayan mezunların mezun kütüğündeki adreslerine anket ve araştırma ile ilgili bilgi formu, anketin geri gönderilmesi için adresi yazılmış ve posta pulu yapıştırılmış bir zarf içeren mektubun gönderilmesi.

Araçları	Gönderilen		Katılmayan*		Adreste bulunamayan		Dönen	
	S	S	%	S	%	S	%	
İnternet**	424	276	65.1	-	-	148	34.9	
Mektup	580	387	66.7	57	9.8	136	23.5	
Telefon***	196	179	91.3	-	-	17	8.7	
Toplam	1200	841	70.0	57	4.8	301	25.1	

*İnternet, mektup ve telefonla ulaşılan, ancak internet ve mektupla anketi cevaplamayanlar

**E-maillerine gönderilen internet adresi bilgilendirmesiyle anketi cevaplandıranlar

***Telefonla ulaşılanlardan anketi internetten cevaplayan 17 kişi

Verilerin Toplanması

Veri toplamada, araştırmacılar tarafından ilgili literatür doğrultusunda (Özsoy, Uysal ve Ergül 2008; Pirie 2004; Yiğit, Özcan ve Kanık 2004; Delgado 2002; Erkan, Tuğrul, Üstün, Akman, Şendoğdu, Kargı ve ark. 2002) hazırlanan " Atatürk Üniversitesi HYO Mezun Profili Anket Formu" kullanılmıştır.

Veri Toplama Aracı

Atatürk Üniversitesi HYO Mezun Profili Anket Formu: Anket formunun giriş bölümünde, araştırmanın amacı ve araştırmacılar hakkında açıklayıcı bilgiden sonra mezunlarla iletişim için adres ve telefon bilgilerini elde etmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. Anketin ikinci bölümünde mezunların demografik özelliklerini, çalışma durumlarını ve alanlarını, statülerini, mesleki başarılarını, mesleki eğitimlerine ilişkin görüşlerini belirleyen sorular sorulmuştur. Anket formunun posta, elektronik posta ve internet ortamında hazırlanan ve Atatürk Üniversitesi HYO'nun Web sayfasına bağlanan link üzerinden doldurulması sağlanmıştır. Posta ile veri toplama yönteminde geri dönüşlerin oranını artırmak için telefonla ikinci bir hatırlatma yapılmıştır. Mezunlara ulaşma yolları ve katılım oranları Tablo 1'de verilmiştir.

Verilerin Analizi

Veriler Statistical Package for Social Science (SPSS) paket programı versiyon 13.0 ile değerlendirilmiştir. Sonuçlar yüzdelik dağılımlar olarak verilmiştir.

Araştırmanın Etik Yönü

Araştırma hakkında ayrıntılı açıklama yapılarak araştırmaya katılma konusunda gönüllülük esas alındı ve gizliliğe önem verilmiştir.

Araştırmanın Sınırlılığı

Araştırma kapsamında, 1989-2006 yılları arasında Atatürk Üniversitesi HYO lisans programından mezun olmuş 1200 mezundan %25.1'ine ulaşılabilmektedir.

Araştırmaya Destek Veren Kurum

Bu araştırma, Atatürk Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projeleri Komisyonu tarafından 2007/187 no'lu karar ve 2007/68 sayılı proje olarak 5.000 TL ile desteklendi.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Araştırma, Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının okulları, meslekleri ile ilgili görüşlerini incelemiş, mezuniyet sonrası profillerini değerlendirmiş ve okulun stratejik planlarını geliştirme çalışmalarına veri tabanı oluşturmuştur. Bir eğitim kurumu öğrencisine en iyi sunmanın çabası içinde olmalıdır. Kaliteli hemşirelik eğitimi vermeyi amaçlayan hemşirelik okullarının düzenli olarak öğrenci doyumlarını, beklentilerini ölçmeleri ve bu çalışmaların sonuçlarından yararlanarak okullarında iyileştirme çalışmaları yapmaları önemlidir.

Araştırmada, 301 mezunun yaş ortalamasının 27.94±6.10 ve çoğunluğunun (%44) 25 ve daha genç yaşlarda olduğu saptanmıştır. Mezunların %57.0'sinin bekar olduğu, çoğunluğunun 1996 yılı ve sonrası mezunları olduğu, %12.8'inin yüksek lisans ve %13.2'sinin doktora eğitimi aldığı, %81.0'inin

çalıştığı, çalışanların %83.1'inin bir yıldan daha az bir süre içerisinde hemen işe yerleştiği, çalışmayanların %86.2'sinin özel nedenlerden dolayı çalışmadığı tespit edilmiştir (Tablo 1). Özsoy, Uysal ve Ergül'ün (2008) yaptığı, Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu (Ege Üniversitesi HYO) mezun profilinin belirlenmesi ile ilgili çalışmada, mezunların çoğunluğunun (%30.2) 32-37 yaş grubunda olduğunu ve yaş ortalamasının 34.1±8.0 olduğu, %37.7'sinin bekar olduğu, çoğunluğunun 1996 yılı ve sonrası mezunları olduğu, %25.9'unun yüksek lisans ve %11.4'ünün doktora eğitim aldığı ve %54.3'ünün mezuniyet sonrası ilk bir ay içinde işe yerleştiği tespit edilmiştir.

Tablo 1. Mezunların özelliklerine göre dağılımı

Özellikler	S	%
Yaş (27.94±6.10, yıl)		
25 ve altı	132	44.0
26-30	95	32.0
31-35	30	10.0
36 ve üzeri	44	14.0
Medeni durum		
Evli	129	43.0
Bekar	172	57.0
Mezuniyet yılı		
1989-1995	60	20.0
1996-2006	241	80.0
Lisans üstü öğrenim düzeyleri*		
Bilim uzmanlığı	31	12.8
Doktora	32	13.2
Çalışma durumları		
Çalışıyor	243	81.0
Çalışmıyor	58	19.0
İş bulma süreleri		
1 yıldan daha az	202	83.1
1-2 yıl	27	11.1
3 yıl ve üzeri	14	5.8

*Lisans üstü eğitim alanların sayısı 63'tür.

Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının yaş ortalamasının daha genç olması ve bekar oranının yüksek olması ve 1996 yılından sonra mezun sayısının artması EÜHYO'na göre daha genç bir okul olmasından kaynaklanmış olabilir. Mezunların doktora eğitimi alma oranının artması kendilerini geliştirme ve akademik hedefleri olduğunu düşündürebilir. Ayrıca, mezunların çoğunluğunun EÜHYO mezunlarına göre daha geç sürede işe yerleşmiş olması, günümüzdeki işsizlik sorunundan kaynaklanabilir. Yiğit, Özcan ve Kanık (2004)'ın Türkiye'de lisans mezunu hemşireler ile yaptıkları çalışmada, devletin hemşirelikle ilgili eğitim-ekonomi ve istihdam politikaları

konusunda hemşirelerin %60.3'ü olumsuz görüş bildirmiştir. Diğer benzer bir çalışmada, öğrencilerin devletin hemşirelikte istihdam politikalarıyla ilgili düşünceleri incelenmiş, sadece %4.3'ünün politikaların iyi olduğunu düşündüğü, %61.8'inin olumsuz görüş bildirdiği tespit edilmiştir. Bu görüşler arasında, atamalar için yapılan Kamu Personeli Seçme Sınavı'nın (KPSS) hemşirelik bilgi ve becerisini değerlendirmede, sadece genel yetenek ve genel kültüre göre atama yapıldığı, atamalarda adaletsizlik olduğu, özelleştirilmiş kurumlara istihdamın mesleği olumsuz etkilediği gibi görüşler yer almış, öğrencilerin %13.5'inin hemşirelikte işsizlik sorunu olduğunu düşündükleri belirlenmiştir (Yiğit, Esenay ve Derebent 2007). Tüfekci ve Yıldız'ın (2009) Atatürk Üniversitesi HYO öğrencilerinde hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri konulu çalışmada, öğrencilerin %45.8'inin KPSS'yi işe yerleşmede bir sorun olarak gördüğü saptanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'na göre Türkiye'de işsizlik oranı %9.7'dir (Türkiye İstatistik Kurumu 2013).

Tablo 2. Mezunların çalışma hayatına ilişkin özelliklerine göre dağılımı

Özellikler	S	%
Çalışmama nedenleri		
İş bulamadı	3	5.2
Çalışmak istemiyor	5	8.6
Özel nedenler	50	86.2
Çalıştıkları sektör		
Kamu	205	84.4
Özel	27	11.0
Diğer	11	4.6
Çalışma statüleri		
Klinik hemşiresi	140	57.6
Başhemşire	12	5.0
Akademisyen	56	23.0
Diğer*	35	14.4
Çalışma süreleri (7.64±6.59, yıl)		
1-10	177	72.8
11-20	54	22.2
21 ve üzeri	12	5.0
Sertifika programına katılma durumları		
Katılan	123	50.6
Katılmayan	120	49.4

*Hemşirelik yapmıyorlar

Türkiye'nin genel işsizlik sorunu hemşirelik istihdamını da etkilemektedir. Hastane ve birinci basamak sağlık hizmetlerinde hemşire açığı olduğu halde, mezunlar istihdam edilememekte ya da sözleşmeli ve asgari ücretle çalıştırılarak ucuz insan gücüne dönüştürülmektedir. Araştırmada, çalışanların

%85.6'sının (%57.6'sı Klinik hemşiresi, %5.0'ı Başhemşire ve %23'ü Akademisyen) aldıkları eğitimle ilgili bir işte çalıştığı, %84.4'ünün kamu sektöründe görev yaptığı saptanmıştır (Tablo 2). Benzer şekilde, Özsoy, Uysal ve Ergül (2008) mezunların çoğunluğunun (%86) hemşirelik yaptıklarını ve %84.8'inin kamu kurumunda çalıştığını tespit etmişlerdir. Ayrıca, bu çalışmada, mezunların %70.6'sının hizmet içi eğitim programlarına ve %59'unun bilimsel toplantılara katıldığı saptanmıştır. Bu sonuçlarla uyumlu olarak, Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının da %72.8'inin 1-10 yıl arası çalışma deneyimi olduğu ve %50.6'sının sertifika programlarına katıldığı belirlenmiştir (Tablo 2). Hemşirelerin bilgi birikimini geliştirip zenginleştirecek etkinliklerde yer almaları önemlidir. Bu nedenle, geleceğin hemşirelerini yetiştiren eğitim kurumlarına büyük sorumluluklar düşmektedir (Atalay ve Tel 1999). Değişim ve gelişim için öğrencilere eğitimleri boyunca etkinliklerin önemi vurgulanmalı, bilimsel programlara katılma alışkanlığı kazandırılmalıdır. Yiğit, Esenay ve Derebent (2007), öğrencilerin %40.3'ünün son iki yılda mesleki bilimsel etkinliklere (seminer, kongre, sempozyum, konferans) katıldığını tespit etmiştir. Bu oran, ülkemiz koşulları ve öğrencilerin sosyo-ekonomik durumları düşünüldüğünde önemli olarak değerlendirilmiş, ülkemizde her yıl düzenlenen Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi'nin bu konuda olumlu bir gelişme olduğu, öğrencilerin maddi olarak desteklenmesi ve teşvik edilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Yiğit, Esenay ve Derebent 2007). Araştırmada, mezunların yaklaşık yarısı (%49.8) işe yerleşirken Atatürk Üniversitesi HYO mezunu olmalarının etkisi olduğunu ifade etmiştir (Tablo 3). Atatürk Üniversitesi SBF mezunlarının tercih edilmesi YGS'de okulun tercih edilme oranını olumlu yönde etkileyecektir. Mezunların %89.3'ünün aldıkları eğitimin iş hayatında yeterli olduğunu düşündükleri saptanmıştır (Tablo 3). Ülkemizde, hemşirelik öğrencileri ile yapılan bir çalışmada, öğrencilerin %62.3'ü lisans eğitiminde verilen temel kuramsal bilgiyi kısmen yeterli ve %31.5'i çok yeterli bulmuştur (Yiğit, Esenay ve Derebent 2007). Norman, Buerhaus, Donelan, McCloskey ve Dittus (2005) ABD' de hemşirelik öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada, öğrencilerin %88'i hemşirelik eğitimini yeterli olarak değerlendirmiştir. Atatürk Üniversitesi HYO mezunları arasında aldıkları eğitimi yeterli bulma oranı bu çalışma sonuçları ile uyumludur,

ancak kalite için daha çok çalışılması gerekmektedir. Mezunların %85'inin almış oldukları eğitimin onları sosyal hayata hazırladığını düşündükleri tespit edilmiştir (Tablo 3).

Tablo 3. Mezunların eğitimleri ve Atatürk Üniversitesi HYO ilgili görüşleri*

Görüşler	S	%
Eğitimlerinin iş hayatlarında yeterli olma durumu		
Yeterli	217	89.3
Yeterli değil	26	10.7
Eğitimleri ile ilgili bir işte çalışma durumu		
Evet	228	94.0
Hayır	15	6.0
Atatürk Üniversitesi HYO mezunu olmanın iş bulmada etkisi		
Var	121	49.8
Yok	122	50.2
Eğitimlerinin sosyal hayata hazırlama durumu		
Hazırladı	206	85.0
Hazırlamadı	37	15.0
Yaptıkları işten memnun olma durumu		
Memnun	222	91.4
Memnun değil	21	5.6

*Çalışanların sayısı 243'tür

Benzer şekilde, Yiğit, Esenay ve Derebent (2007)'in çalışmalarında, öğrencilerin %29.4'ü lisansta aldığı eğitimin günlük yaşamda kullanımını çok yeterli ve %63'ü kısmen yeterli bulmuştur. Araştırmada, mezunların %91.4'ünün mesleklerinden memnun oldukları saptanmıştır (Tablo 3). Tüfekci ve Yıldız'ın (2009) çalışmasında, Atatürk Üniversitesi HYO öğrencilerinin %47.3'ünün hemşireliği istemeyerek tercih ettiği ve %15'inin hemşireliği sevmediği belirlenmiştir. Bu durum, hemşireliğe karşı bir önyargı olduğu, bunun hemşirelik eğitimi süresince yıkılabildiği, olumlu düşüncelerin geliştirilebileceği ve hemşireliğin sevdirdiği şeklinde yorumlanabilir.

Atatürk Üniversitesi HYO mezunlarının okulları ile ilgili memnuniyet düzeylerinin genel olarak %74.2 olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4). Özsoy, Uysal ve Ergül (2008) çalışmalarında mezunların bu çalışmaya göre daha yüksek oranda (%94.9) Ege Üniversitesi HYO mezunu olmaktan gurur duyduklarını belirlemişlerdir. Araştırmada, okulun uygulamalı eğitiminden, öğrencilere karşı şeffaflığı ve tarafsızlığından, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerinden memnuniyetin %70'in altında olduğu tespit edilmiştir (Tablo 4). Yiğit, Esenay ve Derebent (2007)'in çalışmalarında, öğrencilerin %63'ü

uygulama becerilerini kısmen ve %18.8'i çok yeterli olarak değerlendirmiştir. Tablo 4'teki bulgularla karşılaştırıldığında Atatürk Üniversitesi HYO mezunları arasında olumsuz değerlendirme oranlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu oranları mümkün olan en alt seviyelere çekmek için çalışılmalıdır. Sonuçlar, Atatürk Üniversitesi HYO'nun sadece uygulamalı eğitimini ve sosyal, kültürel ve

sportif etkinliklerini değil, teorik eğitimini, araştırma geliştirme faaliyetlerini, danışmanlık hizmetlerini, öğrenci beklentilerine cevap verip vermediğini, tarafsızlığını ve şeffaflığını, teknik yeterliliğini, güvenilirliğini, eğitim-öğretim, hemşirelik ve sağlık hizmetleri ile ilgili mevzuat değişikliklerini bildirme durumunu gözden geçirmesi ve geliştirmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 4. Mezunların Atatürk Üniversitesi HYO'dan memnuniyet durumlarının dağılımı

Atatürk Üniversitesi HYO'nun	Memnun		Memnun Değil	
	S	%	S	%
Teorik eğitiminden	228	75.7	73	24.3
Uygulamalı eğitiminden	199	65.1	105	34.9
Araştırma-geliştirme faaliyetlerinden	237	78.7	64	21.3
Toplumsal yasama katkısından	239	79.4	62	20.6
Bölge Halkının sağlığına ve geliştirilmesine katkısından	225	74.8	76	25.2
Danışmanlık hizmetlerinden	230	76.4	71	23.6
Beklentilerinize uygunluğundan	234	77.7	67	22.3
Hizmet kalitesinden	233	77.4	68	22.6
İlgili uygulama alanlarına ulaşım kolaylığından	227	75.4	74	24.6
Bilgi ve deneyimlerinden	226	75.1	75	24.9
Öğrencilerine karşı dürüstlüğünden	213	70.8	88	29.2
Öğrencilerine karşı tarafsızlığından	202	67.1	99	32.9
Öğrencilerine karşı şeffaflığından	209	69.8	91	30.2
Sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerinden	202	67.1	99	32.9
Teknik yeterliliğinden	232	77.1	69	22.9
Güvenilirliğinden	224	74.4	77	25.6
Eğitim-öğretimle ilgili mevzuat değişikliklerinin bildirmesinden	225	74.8	76	25.2
Hemşirelik ve sağlık hizmetleri ile ilgili mevzuat değişikliklerinin bildirmesinden	229	75.4	74	24.6
Genel olarak	74.2		25.8	

Tablo 5. Mezunların Atatürk Üniversitesi HYO ile ilgili görüşlerinin dağılımı

Atatürk Üniversitesi HYO'nun	İyi		Kötü	
	S	%	S	%
Çağdaşlığı	240	79.7	61	20.3
Prestij ve saygınlığı	234	77.7	67	22.3
Eğitimin kalitesi	227	75.4	74	24.6
Bilimselliği	232	77.1	69	22.9
Yaratıcılığı	238	79.1	63	20.9
Topluma yararlılığı	232	77.1	69	22.9
Bürokratik kolaylığı	237	78.7	64	21.3
Kendini yenilemesi	229	76.1	72	23.9
Öğretim üyesi/elemanı kalitesi	231	76.7	70	23.3
Diğer hemşirelik okulları ve dış kurumlarla işbirliği ve iletişimi	239	79.4	62	20.6
Alt yapı, donanım, bina imkânları	231	76.7	70	23.3
Genel durum	77.6		22.4	

Araştırmada, mezunların genel olarak %77.6'sı okulu iyi olarak değerlendirmiştir. Mezunların %79.7'si okulun çağdaşlık düzeyini, %79.4'ü iletişim düzeyini, %75.4'ü eğitimin kalite düzeyini ve %76.1 kendini yenileme düzeyini iyi olarak değerlendirmiştir (Tablo 5). Atatürk Üniversitesi HYO çağdaşlığı, iletişimi ve

eğitiminin kalitesi ile birlikte her yönden iyilik düzeyini geliştirmelidir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmada Mezunların:

*Çoğunluğunun çalıştığı ve bir yıldan daha az bir süre içerisinde hemen işe yerleştiği,

*Çalışmayanların çoğunluğunun özel nedenlerden dolayı çalışmadığı,
*Çoğunluğunun aldıkları eğitimle ilgili bir işte çalıştığı,
*Çoğunluğunun kamu sektöründe görev yaptığı,
*Yaklaşık yarısının sertifika programlarına katıldığı,
*Çok az oranının yüksek lisans ve doktora eğitimi aldığı,
*Yaklaşık yarısının işe yerleşirken Atatürk Üniversitesi HYO mezunu olmanın etkisi olduğunu, çoğunluğunun aldıkları eğitimin iş hayatında yeterli olduğunu ve almış oldukları eğitimin onları sosyal hayata hazırladığını düşündükleri,
*Yaklaşık tamamı yakınlarının mesleklerinden memnun oldukları,
*Çoğunluğunun Atatürk Üniversitesi HYO'dan memnun oldukları, uygulamalı eğitiminden, öğrencilere karşı şeffaflığı ve tarafsızlığından, sosyal, kültürel ve sportif etkinliklerinden memnun olanların oranının %70'in altında olduğu,
*Çoğunluğunun genel olarak, okulu iyi düzeyde değerlendirdiği, okulun çağdaşlığını, iletişimini,

eğitimin kalitesini ve kendini yenilemesini iyi olarak değerlendirdiği tespit edilmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda;

*Mezunların çalıştıkları kurumlarda hemşirelik hizmetleri yönetim kadrolarında daha çok yer almaları için eğitimleri boyunca liderlik özelliklerinin geliştirilmesi ve motivasyonlarının artırılması,
*Öğrencilerin eğitimleri boyunca lisansüstü eğitime yönlendirilmeleri, etkinliklerin önemini vurgulanması ve bilimsel programlara katılma alışkanlığının kazandırılması,
*Daha kaliteli bir eğitim için çalışılması, öğrencilerin sosyal hayatlarının önemsenmesi ve etkinliklerinin desteklenmesi,
*Araştırma geliştirme faaliyetlerinin, danışmanlık hizmetlerinin ve öğrenci beklentilerinin sürekli gözden geçirilmesi ve güncellenmesi,
*Her yıl mezun memnuniyeti ile birlikte öğrenci memnuniyetinin de ölçülmesi,
*Yapılacak benzer projelerle okulun yetersiz yönlerinin belirlenip uygun düzenleme ve girişimlerin yapılması,
*Sonuçların idari personelle birlikte akademik ve diğer çalışanlara sunulması önerilebilir.

KAYNAKLAR

Atalay M, Tel H. Gelecek Yüzyılda Hemşirelikte Lisans Eğitiminin Vizyonu (Çeviri). C.Ü. HYO Derg 1999;3(2):47-54.
Baykal Ü, Sökmen S, Korkmaz Ş ve Akgün E. Öğrenci memnuniyeti ölçeği geliştirme çalışması. İ.Ü.F.N. Hem. Derg. 2002;49(12):23-32.
Delgado C. Component and safe practice: A profile of diciplined registered nurse, Nurs Educ 2002;27(4):159-61.
Duffield C, Moran P, Beutel J, Bunt S, Thronton A, Wills J et al. Profile of first-line nurse managers in New South Wales, Australia, in the 1990s. JAN 2001;36(6):785-93.
Erdemir F. Hemşirenin rol ve işlevleri ve hemşirelik eğitiminin felsefesi. C.Ü. HYO Derg 1998;(2)1:59-63.
Erkan S, Tuğrul B, Üstün E, Akman B, Şendoğdu M, Kargı E ve ark. Okul Öncesi Öğretmenliğe Ait Türkiye Profil Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Derg 2002;1 (23):108-12.
Hollingsworth S, Walton W, Hallawell B. Student perception of total quality. Nurs Standard 1994;8(23):34-5.
Norman L, Buerhaus PI, Donelan K, McCloskey B, Dittus R. Nursing students assess nursing education. J Prof Nurs 2005;21(3):150-8.

Ozsoy SA. Toplumda hemsirelik imajının belirlenmesi. E.Ü. Hem Derg 2000;16(2-3):1-19.
Özsoy SA, Uysal A, Ergül Ş. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Mezun Profiline Belirlenmesi. Ege Üniversitesi Bilimsel Araştırma Proje Kesin Raporu 2005-HYO-005, İzmir 2008.
Pirie S. National Job Profiles. Br J Perioper Nurs 2004;14(7):308-10.
Tüfekci FG, Yıldız A. Öğrencilerin hemşireliği tercih etme gerekçeleri ve gelecekleri ile ilgili görüşleri. Atatürk Üniversitesi Hem Derg 2009;12(1):31-7.
Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). Hanehalkı İşgücü İstatistikleri, 2013 Dönemi. Türkiye İstatistik Kurumu Haber Bülteni 2014;16015.Erişim tarihi: 06.03.2014. <http://www.tuik.gov.tr/>
Wheeler H, Cross V, Anthony D. Limitations frustrations and opportunities: a follow-up study of nursing graduates from the University of Birmingham, England. JAN 2000;32(4):842-56.
Yiğit R, Özcan A, Kanık A. Profile of Nurses with baccalaulerate degrees in Turkey. J Prof Nurs 2004;20(6):403-12.
Yiğit R, Esenay FI, Derebent E. Türkiye'de hemşirelik son sınıf öğrencilerinin profili C. Ü. HYO Dergisi 2007;11(3):1-12.